

Werken met twee droogstandgroepen zorgt voor minder slepende melkziekte

visueel te beoordelen. In totaal telde de onderzochte groep vijfhonderd dieren. De beoordeling van de nieuwmelkte dieren behelsde ondermeer de conditiescore, de klauwscore, het haarkleed en een temperatuurmeting. De gevraagde gegevens werden door Ter Braak naast de bedrijfsgegevens uit Agroscoop, het begeleidingssysteem van ForFarmers, gelegd. Wanneer hij het onderzoek bespreekt, noemt Ter Braak als eerste conclusie de bevestiging dat op bedrijven met twee droogstandgroepen de nieuwmelkte dieren een betere productiestart kennen. Al is het verschil klein in vergelijking met de koeien die slechts één groep vormen: 'We hebben de bsk van de nieuwmelkte koeien vergeleken met de bsk van de rest van het bedrijf. Op bedrijven met twee droogstandgroepen lag de bsk van de versgekalfde dieren gemiddeld 0,5 punten hoger dan op bedrijven met één droogstandgroep', vertelt Ter Braak. Op bedrijven met twee droogstandgroepen blijken tien procent minder koeien met een te ruime vet-eiwitverhouding op de attentielijst voor te komen. Op deze bedrijven kwamen procentueel ge-

Wouter ter Braak en Bertho Boswerger: 'Lengte droogstand heeft invloed op uiergezondheid'

um en natrium.' Dit geldt overigens niet alleen op bedrijven waar de dieren bij de melkkoeien gezet worden, ook in een aparte 'kort-voor-groep' krijgen de koeien vaak het rantsoen van de lacterende dieren. In totaal krijgen de droge koeien op 52 procent van de bedrijven kort voor kalven al mineralenmengsels van het melkvee binnen. Slechts twee derde van de bedrijven verstrekt individueel krachtvoer in de droogstand. Van deze groep begint 21

procent al eerder dan twee weken voor kalven met het verstrekken van individueel krachtvoer en start 58 procent tussen een en twee weken met een individuele gift. ForFarmers adviseert om in de laatste twee weken de gift langzaam op te bouwen van nul tot drie kilogram.

Zeven tot acht weken ideaal

Uit de vragenlijst kwam naar voren dat de lengte van de droogstand volgens de veehouders varieerde tussen de 38 en 60 dagen. Van de bedrijven richt 43 procent zich op een droogstand van zeven weken, 18 procent kwam op een termijn van acht weken of langer uit. De overige 39 procent kiest voor een droogstand van zes weken of korter. Het vergelijkend onderzoek geeft aan dat de lengte van de droogstand invloed heeft op uiergezondheid. Bedrijven waar de dieren zeven tot acht weken droogstaan hadden een celgetal dat gemiddeld 70.000 cellen per milliliter lager lag dan op bedrijven met een zesweekse droogstand. De bedrijven met een langere droogstand hadden eveneens zes procent minder koeien met een te ruime vet-eiwitverhouding.

Een kortere droogstand leidt dus tot minder goede resultaten? Boswerger:

goed in conditie, hadden een slechtere klauwscore en vertoonden vaker een dof haarkleed.

Lagere lichaamstemperatuur

Opmerkelijk was de conclusie dat dieren met een slechtere conditie vaak ook een lagere lichaamstemperatuur hadden (tabel 1). 'In dit geval hebben de koeien waarschijnlijk onvoldoende energie om hun lichaamstemperatuur op peil te houden', stelt Ter Braak. 'Vijf procent van de melkkoeien hadden een temperatuur onder de gewenste minimumtemperatuur van 37,7. Drie procent zat boven de maximumtemperatuur van 39,2. Dit kan komen doordat het lichaam een afweerreactie doorloopt tegen bijvoorbeeld baarmoederontsteking.'

en precieze oorzaak van de verschillen in temperatuur kan met het onderzoek in de huidige opzet niet aangetoond worden. Boswerger: 'Navraag bij een dierenarts gaf geen duidelijkheid, kennelijk is hier tot nu toe weinig onderzoek naar gedaan. De dierenarts zocht de verklaring van onze verschillen ook meer in het feit dat het momentopnamen zijn die beïnvloed worden door het tijdstip van meten en of een dier bijvoorbeeld net heeft gemest. Zelf denken we dat er

Bertho Boswerger: 'Herstelperiode is nodig voor vaarzen en dieren met minder conditie'

Droogstand in de praktijk

ForFarmers onderzocht op 56 bedrijven het droogstandregime.

Bedrijven met een droogstand van zeven of acht weken hebben

gemiddeld een lager celgetal en een iets hogere productie. Praktijkcij-

fers die de discussie rond de droogstand nieuwe input geven.

Zeven tot acht weken droogstand waarbij de koeien vanwege het rantsoen twee verschillende groepen doorlopen. Het is een standaardbeschrijving van de droogstand die al jaren bekend is, maar in hoeverre geeft de praktijk hier gehoor aan? Voercoöperatie ForFarmers zocht naar het antwoord op deze vraag

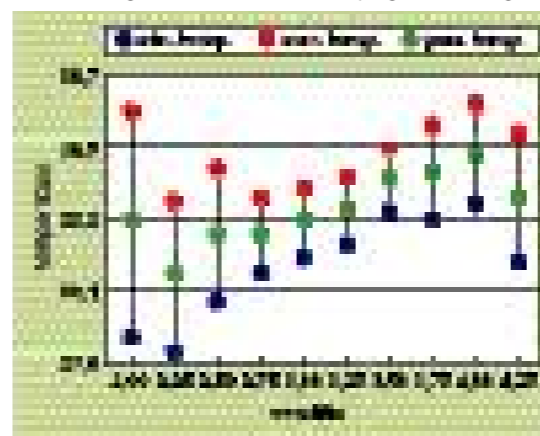
door het droogstandregime op 56 bedrijven in kaart te brengen. Wouter ter Braak voerde dit onderzoek uit in het kader van zijn afstudeeropdracht aan de Hogeschool Van Hall Larenstein. De student bezocht de bedrijven om de veehouders een vragenlijst voor te leggen en de koeien tot vijftig dagen in lactatie

zien minder witvuilers voor en bleven minder koeien aan de nageboorte staan.

Ongewenste mineralen

Tachtig procent van de ondervraagde veehouders kiest ervoor om de droogstaande koeien in twee groepen te houden. Drie kwart hiervan heeft werkelijk een tweede groep met droge koeien, een kwart verhuist deze dieren kort voor afkalven naar de groep melkgevende koeien. Een compromis dat niet zonder nadelen is, geeft Bertho Boswerger van ForFarmers, begeleider van het onderzoek, aan: 'De koeien krijgen dan vaak mineralen binnen die niet geschikt zijn tijdens de droogstand, bijvoorbeeld kali-

Figuur 1 – De relatie tussen lichaamstemperatuur en conditiescore, gemeten in de eerste vijftig lactatiedagen

'Natuurlijk is een droogstand van zes weken wel haalbaar, maar dan moeten alle omstandigheden echt goed zijn. Vaarzen hebben na hun eerste lactatie echt een herstelperiode nodig, net zoals oudere dieren die niet optimaal in conditie zijn.'

Om de conditie van het melkvee te beoordelen, heeft Ter Braak voor alle 500 dieren een score in de schaal van 1 tot 5 bepaald. Verdeling van deze metingen over de eerste periode van de lactatie resulteerde in een lineaire lijn van 3,5 na afkalven tot 2,75 op vijftig dagen. Volgens Ter Braak waren koeien die op de attentielijst verschenen vanwege een melkeiwit lager dan drie procent minder

meer lijn in moet zitten. Uit het onderzoek blijkt de temperatuur in de eerste dagen van de lactatie gemiddeld 38,5 graden Celsius, na drie weken ligt dit 0,3 graden lager.'

De kwestie rond de lichaamstemperatuur is nog niet opgehelderd, maar het hele praktijkonderzoek heeft voor Boswerger en Ter Braak in ieder geval duidelijkheid gebracht: het droogstandadvies gericht op zeven tot acht weken verdeeld over twee groepen met een verschillend rantsoen blijft wat hen betreft ongewijzigd.

Christel van Raay